

JENNY COLGAN

Okus čokolade u Parizu

S engleskoga prevela
Ana Briški Đurđevac

KONCEPT
IZDAVAŠTVO

*Mislim da naslov sve govori! Ako volite čokoladu
i ako volite Pariz (ili mislite da ćete ga jednoga
dana zavoljeti – ne brinite se, Pariz je uvijek isti
i stići ćete ga vidjeti), onda je ovaj roman
napisan samo za vas.*

JC xx

Jennyna poruka za čitatelje

Pariz je prepun prekrasnih specijaliziranih dućana koji isključivo prodaju čokoladu. Meni je najdraži “Patrick Roger” u Rue du Faubourg Saint-Honoré. Najtoplije vam preporučujem da ga posjetite i probate njihovu vruću čokoladu, bez obzira na godišnje doba. Čokolateriju vodi Patrick, momak kovrčave kose, blistavih očiju i vragolasta izgleda.

Ovaj roman ne temelji se na nekome konkretnome dućanu, već na principu da se čudesne stvari događaju onda kada ljudi posvete život nečemu što uistinu vole i o čemu su naučili sve što se da naučiti.

Netko je nekoć rekao da čokoladu volimo zato što se topi na temperaturi naših usta. Znanstvenici također spominju oslobađanje endorfina i tome slično, što je vjerojatno kemijski uzrok naše ljubavi prema čokoladi. Što god bilo, čokolada je divna.

No nisu samo žene obožavateljice čokolade. Ne mogu u kuću donijeti čokoladne kekse, a da ih moj suprug odmah ne nanjuši i stane ih slasno jesti. Stoga sam dodala nekoliko divnih recepata na kraju ove knjige. Što sam starija, to mi se više sviđa zamisao da znam pripremati kolače i kekse s čokoladom,

umjesto da je samo “slučajno” pojedem čim se pojavi u kući ili u automobilu.

Kad smo se zbog suprugova posla preselili u Francusku, iznenadila sam se shvativši koliko tamo ozbiljno doživljavaju čokoladu. *La Maison du Chocolat* je vrhunski lanac dućana koji ćete pronaći u gotovo svakome gradu. Tamo možete razgovarati s majstorom za čokoladu o onome što želite i onome što bi vam se moglo svidjeti, kao da razgovarate sa *sommelierom* o vinu. Ja sam savršeno zadovoljna čokoladama Dairy Milk ili Toblerone ili svojom najdražom vrstom — Fry’s Chocolate Cream (bez dodataka). Ne mora baš sve biti savršeno luksuzno. Nažalost, moja su djeca sada u dobi kada im je jasno tko iz njihovih poklon-vrećica stalno krade Kinder čokoladice. Djeco, ovaj, žao mi je što vam to moram reći, ali definitivno je riječ o vašem ocu.

Prije nego što počnemo, željela sam dodati još koju riječ o jeziku. Prema mojem iskustvu, grozno je teško naučiti strani jezik, osim ako niste jedan od onih ljudi koji ih nauče za dvije sekunde. Ako jeste, onda vam evo jedan *beeeee* (plazim vam jezik) jer sam grozno ljubomorna.

Uobičajeno je da se u romanima strani jezik obilježava *kurzivom*. Odlučila sam da to ovdje neću učiniti. Svi ljudi s kojima Anna razgovara u Parizu govore francuski, osim ako nije drugačije naznačeno. Naravno, vi i ja ćemo pomisliti da je to FANTASTIČNO, nevjerojatno je brzo naučila jezik. Claire joj je davala lekcije, no ako ste ikada učili strani jezik, znat ćete da možete biti savršeno samopouzdana u učionici, a kada se nađete na ulici u toj državi i netko vam se obrati, čut ćete samo “blablablabla”, i to sto na sat i preplavit će vas panika jer nećete razumjeti ni jednu jedinu riječ. To se meni dogodilo.

Stoga mi morate vjerovati kad vam kažem da se Anni to također događa. No kako se ne bih beskrajno ponavljala i usporavala priču, izbacila sam sve one trenutke kad je Anna rekla “Kako molim?” ili “Možete li, molim vas, ponoviti što ste upravo rekli?” ili kad je morala otvoriti rječnik.

Nadam se da ćete uživati u romanu i javite mi kako vam je išlo s receptima. I dobar tek!

Jenny x

Prvo poglavlje

Znala sam da je nešto pošlo krivo — vrlo krivo, vrlo oštro i vrlo ozbiljno, cijelo je moje tijelo bilo ozlijeđeno — no nekako se nisam mogla prestati smijati. I to histerično.

Ležala sam prekrivena — zalivena — rastopljenom čokoladom i nisam se mogla prestati smijati. Ugledala sam lica iznad sebe, neka sam i prepoznavala. Nitko se od njih nije smijao, već su me vrlo ozbiljno promatrali. A to mi se nekako učinilo još smješnijim i ponovno sam prasnula u smijeh.

Negdje iz pozadine začula sam riječi: “Podigni to!” Netko je drugi odvratio: “Nema šanse! Ti ih podigni! Odvratno!” a onda sam čula još nekoga, mislim Flynnna, novog skladištara, koji je rekao: “Nazvat ću 911”, a netko drugi mu je odgovorio: “Flynnne, ne budi glup, broj je 999. Nisi u Americi.” Druga je osoba odgovorila: “Mislim da možeš nazvati 911 jer i previše idiota zove taj broj”, netko je napokon uzeo telefon i rekao da treba hitnu pomoć, što je također bilo strašno smiješno. Del, naš čangrizavi čistač, dodao je: “Pa vjerojatno ćemo onda baciti ovu šaržu”. Riječ *vjerojatno* izazvala je u meni salvu smijeha. Sama pomisao da bi nekome moglo pasti na pamet da skuplja s mene prolivenu čokoladu i onda je prodaje bila mi je urnebesno

smiješna. Naravno da će se pun badanj čokolade koji se prevrnuo na mene morati baciti.

Bogu hvala, nakon toga se više ničega ne sjećam. Poslije mi je u bolnici prišao bolničar koji je bio u vozilu hitne pomoći sa mnom i rekao mi da sam se ponašala kao potpuna luđakinja. Rekao mi je da su mu oduvijek govorili da šok na različite načine utječe na ljude, no da nikada nije vidio nešto takvo. A onda mi je ugledao izraz lica i rekao: “Ne brini se, sunce, ponovno ćeš se jednoga dana smijati.” No ja sam iskreno sumnjala u to.

“Ma prestani, Debs, ljubavi, pa riječ je samo o njezinu stopalu. Moglo je biti mnogo gore. Što da je bio nos?”

To je bio moj otac, razgovarao je s mojom mamom. On je oduvijek bio optimističan.

“Pa napravili bi joj novi nos. Ionako mrzi ovaj koji ima.”

To je definitivno bila moja majka. Njoj optimizam nije u krvi. Čula sam njezine jecaje. No moje se tijelo nije željelo suočiti sa svjetlošću, nisam mogla otvoriti oči. Nekako mi se učinilo da možda nije problem samo u svjetlu — možda je ipak bila riječ o sunčanim zrakama? Možda sam na odmoru. Sigurno nisam kod kuće, sunce nikada ne sja u prokletom Kidinsboroughu, mojemu rodnom gradu, koji je tri godine za redom na lokalnoj televizijskoj postaji proglašavan najgorim gradom u Engleskoj, i bogzna koliko bi to trajalo da gradska uprava nije natjerala postaju da ukine tu emisiju.

Više nisam čula roditelje, nestali su kao da je netko stišao zvuk na radiju. Nisam imala pojma jesu li još ovdje, nisam znala jesu li uopće bili ovdje. Znala sam da se ne mičem, no imala sam osjećaj kao da se koprcam i meškoljim, zarobljena u zatvoru u obliku tijela u koji me netko zakopao. Mogla sam vrištati, no nitko me ne bi čuo; pokušala sam se pomaknuti, no nisam uspjela. Bljesak bi potamnio, a onda bi me ponovno obasjalo sunce i ništa nije imalo smisla, a ja sam sanjala — ili

živjela – užasne noćne more o prstima i stopalima i roditeljima koji su spontano nestajali i jesam li poludjela ili sam sve sanjala, sanjala sam svoj život, život u kojem sam ja Anna Trent, trideset mi je godina i radim kao kušačica u tvornici čokolade.

Kad smo već kod toga, evo mojih odgovora na deset pitanja o tome kako je biti kušačica u tvornici čokolade koja me uvijek zateknu kad uđem u lokalni noćni klub Faces. Faces nije naročito lijep noćni klub, no drugi su mnogo, mnogo gori.

1. Da, dat ću ti besplatni uzorak.
2. Ne, očigledno nisam debela.
3. Da, točno je kao u knjizi *Charlie i tvornica čokolade*.
4. Ne, nitko nikada nije kakao u badanj čokolade.*
5. Ne, nisam popularnija zbog toga. Imam trideset godina, a ne sedam.
6. Ne, nije mi zlo od čokolade; obožavam je, ali ako je tebi lakše podnositi tvoj grozan posao misleći da se meni moj gadi, samo nastavi.
7. Oh, baš mi je drago čuti da u hlačama imaš nešto ukusnije od čokolade. Zijev. (Naravno, voljela bih biti dovoljno hrabra da to uistinu izgovorim, no uglavnom samo napravim grimasu i skrenem pogled. Moja najbolja prijateljica Cath se ionako brzo pobrine za takve. A ponekad ih i odvede kući.)
8. Da, svakako ću predložiti tvoju ideju o čokoladi s okusom kikirikija/piva/votke/marmelade, no sumnjam da ćemo se time obogatiti.
9. Da, stvarno znam napraviti pravu čokoladu, iako se u Brader's Family Chocolates sve proizvodi automatski u golemim badnjevima i ja sam više nadglednica. Radije bih se bavila složenijim poslom, no šefovi tvrde da kupci ne žele da netko prtlja s njihovom čokoladom, žele da

* Iako me ne bi čudilo da Flynnu tako nešto padne na pamet.

svaka tabla ima jednak okus i da dugo traje. Pa je proces prilično sintetički.

10. Ne, to nije najbolji posao na svijetu. No moj je i ja ga volim. Ili sam ga barem voljela prije nego što sam završila ovdje.

A onda kažem rum i kolu i hvala na pitanju.

“Anna.”

Na rubu mojega kreveta sjedio je neki muškarac. Nisam se mogla usredotočiti na njega. On je znao moje ime, no ja nisam znala njegovo. To mi se činilo nekako nepravednim. Pokušala sam otvoriti usta, no bila su puna pijeska. Netko mi je natrpao pijesak u usta. Zašto bi to netko napravio?

“Anna.”

Ponovno se začuo taj glas. Definitivno je bio stvaran; definitivno je dolazio od sjene koja je sjedila na rubu mojega kreveta.

“Čuješ li me?”

Naravno da te čujem, sjediš mi na krevetu i vičeš. To sam željela reći, no iz mojih je usta izašao samo nekakav suhi kreket.

“To je dobro, odlično, bravo. Želiš li gutljaj vode?”

Kimnula sam. To je bilo najlakše.

“Dobro, dobro. Nemoj previše kimati, da ne pomakneš žice. SESTRO!”

Ne znam je li sestra došla ili nije; odjednom me više nije bilo. Posljednja svjesna misao koja mi je proletjela kroz glavu bila je da se nadam da joj ne smeta kad se deru na nju. I nisam se mogla sjetiti jesu li moji roditelji spominjali da nešto nije u redu s mojim nosom?

“Evo je.”

Bio je to isti glas, ali nisam znala koliko je vremena prošlo. Svjetlost je bila drugačija. Munja bola prostrujala mi je tijelom, zajecala sam.

“Evo ga, bit će sve dobro.”

Tata.

“Oh, ne sviđa mi se kako ovo izgleda.”

Mama.

“Ovaj... mogu li dobiti vode?” upitala sam, no čulo se samo “Gu biti de?”

Srećom, netko je razumio jezik pijeska jer su mi istoga trenutka stavili plastičnu čašu na usta. Ta mala čaša mlačne vode iz slavine bila je najbolje što sam okusila u cijelome životu, a tu računam i ono kad sam prvi puta probala Crème Egg. Progutala sam sve i zatražila još, no netko je rekao da ne može više i to je bilo to. Možda sam u zatvoru.

“Možeš li otvoriti oči?” začuo se zapovjedni glas.

“Naravno da može.”

“Oh, Pete, ne znam, jednostavno ne znam.”

Majčin manjak ambicije povezan s mojom sposobnošću da otvorim oči natjerao me da pokušam. Trepnula sam i odjednom se preda mnom ukazala sjena što mi je sjedila na rubu kreveta, koje sam i prije bila svjesna — poželjela sam da se napokon makne — i dva obličja koja su mi bila poznata poput vlastitih ruku.

Razaznala sam majčinu crvenkastu kosu, koju je sama bojila iako joj je Cath ponudila da će to napraviti u salonu za cijenu koja je bila uistinu povoljna, no moja ju je majka smatrala ekstravagantno preskupom (majka je također smatrala Cath lakom curom, što je bilo točno, iako nije imalo nikakve veze s njezinim frizerskim vještinama) pa je tjedan dana u mjesecu imala nekakvu čudnu crvenu prugu na vrhu čela gdje je boja zahvaljujući nestručnom nanošenju ostavila i te kako vidljiv trag. Mami je trebao pun tjedan da ispere s čela tu prugu. A tata je nosio svoju najbolju košulju. Zbog toga sam se uistinu zabrinula. Tako se odijevao samo za vjenčanja i sprovode, a ja sam bila sto posto sigurna da se ne udajem, osim ako se Darr nije odjednom pretvorio u neku drugu osobu, fizički i psihički, što nije bilo naročito vjerojatno.

“Zdravo?” rekla sam i nekako osjetila da se pijesak povlači; da nestaje podjele između onoga što je stvarno i onoga što je bila uskomešana pješčana kugla zbunjenosti i bola; da se Anna vraća i da je koža koju nosim uistinu moja.

“Sunce!”

Majka je briznula u plač. Tata nije bio sklon javno pokazivati osjećaje pa mi je nježno stisnuo ruku — onu ruku u koju nije bila utaknuta debela cijev. U drugoj je ruci bila. To je bilo nešto najodvratnije što sam vidjela u životu.

“Uf, bljak”, rekla sam. “Što je ovo? Odurno je.”

Tip na rubu mojeg kreveta pokroviteljski se nasmiješio.

“Mislim da bi ti bilo mnogo odurnije da je nema tamo”, rekao je. “Kroz tu cijev dobivaš sredstva protiv bolova i lijekove.”

“Mogu li dobiti više toga?” upitala sam. Ponovno me probola munja bola, od prstiju na mojoj lijevoj nozi pa do tjemena.

Odjednom sam postala svjesna drugih cijevi. Neke su ulazile u mjesta koja nisam željela spominjati pred svojim ocem. Ušutjela sam. Osjećala sam se stvarno jako čudno.

“Vrti li ti se u glavi?” upitao je krevetosjedač. “To je normalno.”

Mama je i dalje šmrcala.

“Sve je u redu, mama.”

Njezine su me sljedeće riječi pogodile ravno u srce.

“Nije u redu, ljubavi. Ništa nije u redu.”

Sljedećih nekoliko dana zaspala bih u potpuno nasumičnim trenucima. Dr. Ed — da, uistinu, tako se zvao, kao da je liječnik na televiziji ili nešto takvo — došao bi i sjedio na rubu kreveta, što drugi liječnici nisu radili, i gledao bi me u oči kao da se trudi doživljavati me kao osobu. Mislim da mi je uobraženi specijalist koji je dolazio jednom tjedno, jedva me pogledao i postavljao svojim studentima neugodna pitanja, bio mnogo draži.

Uglavnom, zahvaljujući razgovorima ugodnim s dr. Edom počela sam se prisjećati što se dogodilo. Poskliznula sam se u tvornici — svi su se jako uzбудili pitajući se je li bila riječ o nekim pravilima sigurnosti na radu koja su prekršena pa ćemo se svi obogatiti, ali ispalo je da sam ja bila kriva za nezgodu; bio je neuobičajeno topao proljetni dan i odlučila sam obuti nove cipele, pokazalo se, potpuno neprikladne za tvornicu — i poskliznula sam se i nekim se nevjerojatnim slučajem zabila u badanj i prevrnula ga. A onda sam završila u bolnici i razboljela se.

“Neka me buba pokušala pojesti?” upitala sam dr. Eda.

“Pa, da, tako nešto”, rekao je i nasmiješio se pokazujući prebijeće zube koje mu je vjerojatno izbijelio neki skupi zubar. Možda je vježbao za televiziju. “Nije riječ o velikoj bubi, Anna, kao što je pauk.”

“Pauci nisu bube”, živčano sam odvrtila.

“Ha! Nisu.” Odmaknuo je pramen kose s čela. “Uglavnom, ta su stvorenjca jako, jako mala, tako da ih ne bi mogla vidjeti ni da ih je tisuću na mojem prstu!”

Možda su na mojem medicinskom kartonu greškom napisali da mi je osam godina, a ne trideset.

“Briga me koliko su velike”, rekla sam. “Samo znam da se osjećam užasno.”

“I zato se borimo protiv njih pomoću svih oružja koje imamo u arsenalu!” rekao je dr. Ed kao da je Superman ili nešto takvo. Ja nisam dodala da se vjerojatno ne bih razboljela da su svi čistili sa svim metlama koje imaju u arsenalu.

Bilo kako bilo, osjećala sam se jezivo. Nisam mogla ništa jesti ni piti, osim malo vode (tata mi je donio sljezove kolačiće, a mama ga je skoro izudarala jer je bila sigurna da će mi zapeti u grlu i da ću, ono, totalno krepati), mnogo sam spavala, a kad nisam spavala, nisam se osjećala dovoljno dobro ni za gledanje televizije, ni za čitanje, ni za razgovor s ljudima. Na Facebooku sam imala gomilu poruka, barem je tako pokazivao moj mobitel, (potajice sam provjeravala) koji je netko — vjerojatno

Cath — uključio pokraj mojega kreveta, no nisam ih imala snage pročitati.

Osjećala sam se drugačije. Kao da sam se probudila u stranoj zemlji gdje nitko ne govori moj jezik — ni mama, ni tata, ni moji prijatelji. Bio je to jezik čudnih, maglovitih dana kada ništa nije imalo smisla, neprestani bol, pomisao na kretanje bila je previše naporna da bih se uopće bavila njome, nisam mogla ni ruku prebaciti na drugu stranu kreveta. Država bolesnih bila je potpuno drugačija od svega što sam poznavala. U toj te državi netko drugi hranio i pomicao i svi su ti se obraćali kao djetetu i uvijek, ali baš uvijek ti je bilo prevruće.

U mojim grozničavim snovima često se pojavljivala škola. Mrzila sam ju. Mama je oduvijek govorila da ona nije bila akademski nastrojena, pa neću biti ni ja, i to je bilo to, koliko god mi se iz ove perspektive činilo glupim. Pa sam tako halucinirala lica svojih bivših učitelja i nisam to najozbiljnije shvaćala. A onda sam se jednoga dana probudila vrlo rano, u bolnici je još bilo prohladno i tiho, koliko u bolnici može biti tiho, i oprezno sam okrenula glavu prema drugome krevetu i ugledala — a to nije bio san ni halucinacija — svoju staru učiteljicu francuskog, gospođu Shawcourt, koja me mirno promatrala.

Treptala sam za svaki slučaj, da vidim hoće li nestati. Nije.

Nalazila sam se u posebno odvojenoj sobi s četiri kreveta, što mi se činilo neobičnim; ili sam bila zarazna, ili nisam. Trenutačno su druga dva kreveta bila prazna, iako se u njima tijekom mojega boravka ovdje izmjenjivao niz vrlo starih gospođa koje su više-manje stalno plakale.

“Zdravo”, rekla je. “Poznajem te, zar ne?”

Odjednom sam pocrvenjela kao da nisam napravila domaću zadaću.

Nikada nisam napravila domaću zadaću. Cath i ja smo uvijek markirale — francuski je totalno beskoristan, kome će to

ikada trebati? — i otišle bismo sjediti iza škole gdje nas učitelji nisu mogli vidjeti i razgovarale bismo lažnim mančesterskim naglaskom o tome kako je šugav Kidinsborough i kako ćemo zbrisati prvom prilikom.

“Anna Trent.”

Kimnula sam.

“Pohađala si moja predavanja dvije godine.”

Pažljivije sam je pogledala. Oduvijek se isticala u školi, bila je najbolje odjevena učiteljica — ostale su uglavnom bile šlampave i neuredne. Nosila je savršeno krojene haljine zbog kojih je nekako izgledala drugačije; vidjelo se da ih nije kupila u obližnjem trgovačkom centru. Tada je imala plavu kosu...

Šokirano sam shvatila da više uopće nema kose. A bila je i jako mršava. Oduvijek je bila vitka, no sada...

Rekla sam najgluplju stvar koja mi je pala napamet — shvatite me, stvarno sam bila bolesna.

“Jeste li bolesni?”

“Ne”, rekla je gospođa Shawcourt. “Na godišnjem sam.”

Zastala sam, a onda sam se nasmijala. Sjetila sam se da je ona bila, u stvari, izvrsna učiteljica.

“Žao mi je zbog tvojih nožnih prstiju”, rekla je.

Pogledala sam zavoje na svojoj lijevoj nozi.

“Ma, bit će dobro, samo sam pala”, odvrtila sam. A onda sam joj ugledala lice. I shvatila da su ljudi cijelo vrijeme brbljali o mojoj groznici i mojoj bolesti i mojoj nezgodi, a da mi nitko nije rekao istinu.

Nemoguće, pomislila sam. Osjećala sam ih.

Netremice sam se zagledala u nju.

“Osjećam ih”, rekla sam.

“Ne mogu vjerovati da ti nitko nije rekao”, rekla je. “Proklete bolnice.”

Ponovno sam se zagledala u zavoj. Poželjela sam povratiti. A onda sam povratila u noćnu posudu pokraj kreveta.

Poslije je došao dr. Ed i sjeo na moj krevet. Namrštila sam se na njega.

“Dakle...” Pogledao je moj karton. “Anna, žao mi je što nisi bila svjesna težine situacije.”

“Zato što ste stalno govorili o ‘nezgodama’ i ‘žalosnim incidentima’”, ljutito sam odvrtila. “Nisam znala da više nemam prste. A i dalje ih osjećam. JAKO me bole.”

Kimnuo je. “To je vrlo česta pojava.”

“Zašto mi nitko nije rekao? Svi su samo blebetali o groznici i bubama i glupostima.”

“Pa o tome smo se brinuli. Manje je vjerojatno da ćeš umrijeti ako ostaneš bez nekoliko nožnih prstiju.”

“Divno. I nije riječ o ‘nekoliko nožnih prstiju.’ To su MOJI prsti.”

Tijekom našeg razgovora sestra je pažljivo odmatala zavoje s moje noge. Progutala sam knedlu i pobojala se da će mi ponovno pozliti.

Jeste li ikada igrali u školi onu igru kad legnete na trbuh zatvorenih očiju i netko vam podigne ruke iznad glave što više može i onda ih polagano spušta tako da imate osjećaj kao da vam ruke upadaju u rupu?

Tako je i ovo bilo. Moj mozak nije mogao procesuirati što vidi; nije mogao usporediti ono što je osjećao i ono što je bilo stvarno. Moji su prsti bili na mjestu. Bili su tamo. No pred mojim se očima našao neobičan dijagonalan rez iza kojega su ostala dva sitna batrljka, kao da je to netko namjerno napravio oštrom britvom.

“E sada”, nastavio je dr. Ed, “znaš da imaš mnogo sreće. Da si izgubila nožni palac ili mali prst, imala bi problema s ravnotežom...”

Pogledala sam ga kao da su mu narasli rogovi iz glave.

“Apsolutno i definitivno nemam osjećaj da imam sreće”, rekla sam.

“Probaj biti na mojem mjestu”, začula sam glas iza zavjese, gdje je gospođa Shawcourt čekala sljedeću rundu kemoterapije.

Odjednom smo obje prasnule u smijeh.

Još sam tri tjedna ostala u bolnici. Dolazili su moji prijatelji, rekli su mi da sam bila u novinama i mogu li pogledati (ne; ni ja nisam mogla gledati, čak ni kad su mi mijenjali zavoje) i obavještavali su me o društvenim događajima koja me nekako više uopće nisu zanimala. U stvari, jedina osoba s kojom sam mogla razgovarati bila je gospođa Shawcourt, samo što mi je, naravno, rekla da je zovem Claire, na što sam se morala naviknuti i zbog čega sam se počela osjećati kao odrasla osoba, što mi se nije sviđjelo. Njezina su dva sina dolazila u posjet, iako su uvijek žurili, a njezine su snahe bile super ljubazne i davale su mi svoje tračerske magazine jer se Claire nije željela zamarati time. Jednom su doveli dvije djevojčice koje su počele vrištati zbog cijevi i mirisa i *piiiiippppkanja* strojeva. Samo sam tada vidjela Claire uistinu tužnu.

A ostalo smo vrijeme provele razgovarajući. Dobro, ja sam govorila. Najviše o tome koliko mi je dosadno i kako nikada neću naučiti normalno hodati. Nikada mi nije palo na pamet — osim kad sam išla na pedikuru, pa čak ni tada — koliko su nožni prsti prokleta korisni za muvanje po svijetu. Još je gore bilo što sam išla na fizioterapiju u dvoranu gdje su išli i ljudi koji su doživjeli uistinu traumatične ozljede i bili su u kolicima i na štakama i to, a ja sam se osjećala poput totalne prevarantice dok sam marširala uz paralelne šipke s ozljedom koja je njima bila smiješna. Stvarno se nisam imala pravo žaliti. No to me nije sprječavalo.

Claire me shvaćala. Bila je tako ugodno društvo i ponekad bih joj čitala, kad bi joj bilo posebno loše. No većina je njezinih knjiga bila na francuskom.

“Ne mogu to čitati”, rekla sam.

“Trebala bi moći”, rekla mi je. “Ja sam ti bila učiteljica.”

“Recimo”, promrmljala sam.

“Bila si dobra učenica”, rekla je Claire. “Imala si talenta, sjećam se.”

Odjednom sam se sjetila svjedodžbe prvog razreda. Usred fraza poput “ne trudi se” i “mogla bi i bolje” nalazila se dobra ocjena iz francuskog. Zašto se nisam više potrudila?

“Mislila sam da je škola glupa”, rekla sam.

Claire je odmahнула glavom. “Ali upoznala sam tvoje roditelje, divni su ljudi. Imaš krasnu obitelj.”

“Ti ne moraš živjeti s njima”, rekla sam, a onda me zapekla savjest. Svakoga su mi dana dolazili u posjet unatoč tome što su, kao što se tata neprestano žalio, cijene parkiranja bile jezive.

“Još uvijek živiš s njima?” iznenađeno me upitala, a ja sam se narogušila.

“Ma ne. Živjela sam s dečkom, no ispao je kreten, pa sam se privremeno vratila.”

“Jasno”, rekla je Claire i pogledala na sat. Bilo je tek devet i trideset ujutro. Već smo tri sata bile budne, a ručak će tek u podne.

“Ako hoćeš...”, rekla je. “I meni je dosadno. Mogla bih te podučavati francuskome, a ti bi meni mogla čitati. A ja se ne bih više osjećala poput bolesne ćelave smežurane šljive koja ne radi ništa osim što razmišlja o prošlosti i osjeća se starom, glupom i beskorisnom. Može?”

Spustila sam pogled na časopis u rukama. Na naslovnoj se stranici nalazila golema fotografija dupeta Kim Kardashian. Imala je deset nožnih prstiju.

“Može”, rekla sam.

1972.

“Nije to ništa”, govorio je muškarac glasno kako bi ga se čulo povrh oštrog morskog povjetarca, trubljenja trajekata i drndanja vlakova. “Malen je... gledaj, La Manche. Možeš ga preplivati.”

Njegove riječi nisu zaustavile potok suza koji se slijevao djevočinim licem.

“Hoću”, rekla je. “Preplivat ću ga zbog tebe.”

“Ti ćeš”, rekao je, “otići natrag u školu i napraviti divne stvari i bit ćeš sretna.”

“Ne želim to”, zastenjala je. “Želim ostati s tobom.”

Iskrivio je lice i pokušao poljupcima zaustaviti suze. Kapale su po njegovoj novoj, neobično sjajnoj odori.

“Ma vidjet ćeš, samo će me tjerati da marširam kao majmun. A ja ću biti idiot koji neće imati pametnija posla nego da razmišlja o tebi. Ššš, bout de chou. Šššš. Bit ćemo opet zajedno, vidjet ćeš.”

“Volim te”, rekla je djevojka. “Nikada više neću nikoga toliko voljeti.”

“I ja tebe volim”, rekao je muškarac. “Stalo mi je do tebe i volim te i vidjet ćemo se opet. Pisat ću ti, a ti ćeš završiti školu i vidjet ćeš, sve će biti dobro.”

Djevojka je polagano prestala jecati.

“Ne mogu... ne mogu to podnijeti”, rekla je.

“Ah, ljubavi”, odvratio je on, “život je takav, svašta moramo podnijeti.”

Zakopao je lice u njezinu kosu.

“Alors, ljubavi moja. Vрати mi se uskoro.”

“Naravno”, rekla je. “Naravno da ću se uskoro vratiti.”